

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>ДЕМЕНЬ П., РЕГО Г. І.</i> ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗМЕНШЕННЯ ЦЬКУВАННЯ В ШКОЛІ НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ «ДРУЖНЯ ШКОЛА»	138
<i>ДОБОНІ А., ЛАЛАК Н.В.</i> ЛЮБОВ ДО ДІТЕЙ ЯК ПРОВІДНА ЦІННІСНО-СВІТОГЛЯДНА ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	141
<i>ДОБОШ О.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	143
<i>ЗАМЕЛЮК М.І., ХОМЯРЧУК А.П.</i> САМОМОТИВАЦІЯ – ОСНОВА УСПІХУ ПЕДАГОГА	146
<i>ЗАПОРОЖЧЕНКО Т.П., ДЕЩЕНКО Н.В.</i> РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	148
<i>ЗОРІВЧАК М. В., МАЙБОРОДА І. Е.</i> ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПАТРІОТИЧНОГО ПОЧУТТЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	151
<i>ІВАНОВА В.В., ГЕНЦІ Р.Р.</i> РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЕВОГО СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	153
<i>ЛЬТЬО Г.Ф., КОТУБЕЙ В.Ф.</i> УКРАЇНА У СВІТОВОМУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ	156
<i>ЛЬТЬО Г.Ф., КОТУБЕЙ В.Ф., СІДОР Ю.І.</i> ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ НАУК	158
<i>КАМПОВ Н.</i> СИТУАЦІЙНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	160
<i>КОВАЛЬЧУК І.Л.</i> ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФІЛОСОФІЇ	163
<i>КОВАЧ О.В., ЧОВРІЙ С.Ю.</i> ДОСВІД УЧИТЕЛЬСЬКИХ СЕМІНАРІЙ ЗАКАРПАТТЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ У КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	166
<i>КОЗАР Ю.Ю., ШОПША Г.В.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ЗАСОБАМИ ДІЛОВИХ ІГОР	168
<i>КОЗАРЬ О. П., ПИНЗЕНИК О. М., СКРИПИНЕЦЬ В. В.</i> МАРКЕТИНГ ЯК ФІЛОСОФІЯ БІЗНЕСУ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАРКЕТОЛОГІВ	171
<i>КОЛЕСНИК Л.Д.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ	173
<i>КОМАР О.А.</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	175

ДОСВІД УЧИТЕЛЬСЬКИХ СЕМІНАРІЙ ЗАКАРПАТТЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ У КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Українська держава нині переживає складні випробування і саме зараз важливого значення набуває ціннісна та компетентнісна переорієнтація змісту підготовки вчителів, які споконвіків виступали провідниками передових ідей, забезпечували поступ у розвитку націй і держав. В Україні прийнято низку концептуально важливих документів, що визначають пріоритетні напрями та основні вектори реформування системи підготовки педагогічних кадрів до роботи в закладах освіти різних рівнів, зокрема це: Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір (2004 р.), Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (2013 р.), Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), Концепція розвитку освіти України на 2015–2025 рр. (2015 р.), Концепція Нової Української школи (2016 р.), Закон України «Про освіту» (2017 р.), Концепція розвитку педагогічної освіти (2018 р.) та ін. У Концепції розвитку педагогічної освіти (2018 р.) окреслено основні суперечності, що порушують «дисбаланс між суспільним запитом на висококваліфікованих педагогічних працівників, перспективами розвитку суспільства, глобальними технологічними змінами та існуючою системою педагогічної освіти» [1, с. 4], що потребують невідкладного вирішення. Реалізації основних вимог сучасного суспільства та потреб у реформуванні педагогічної освіти сприятиме об'єктивний історико-системний аналіз педагогічного ретродосвіду підготовки вчительських кадрів, що розширить можливості визначення перспектив реформування української педагогічної освіти в контексті єдиного освітнього простору. Вагомого значення набуває історико-регіональний вимір вивчення досвіду діяльності освітніх установ, що здійснювали підготовку педагогічних кадрів для різних регіонів України, зокрема Закарпаття, де в силу історичних обставин, крім напрацьованих власних здобутків, були реалізовані європейські освітні моделі підготовки педагогічних кадрів.

Історія професійної підготовки вчительських кадрів в Україні стала предметом наукового аналізу в працях Н. Дем'яненко, О. Дзевєріна, М. Заволоки, І. Кравченко, В. Майборода, О. Сухомлинської та ін. Розвиток освіти Закарпаття, зокрема й питання підготовки вчительських кадрів відображено у розвідках науковців В. Гомонная, А. Ігната, Г. Розлуцької, В. Росула, М. Талапканича, О. Фізеші, В. Химинця, С. Човрій та ін.

На сьогодні в Україні стандарт вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 23.03.2021 р. за № 357 [2], проте відсутній галузевий стандарт щодо підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта. Звичайно, це зумовлює певний різнобіч у системі підготовки фахівців, здатних розв'язувати завдання початкової освіти, що потребують досліджень, інновацій. Разом з тим, зазначимо, що наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. за № 2736-20 було затверджено професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» [3].

Щодо історико-педагогічної ретроспективи становлення та розвитку педагогічної освіти в Закарпатті в означених хронологічних межах, то урядом Угорського королівства, до якого належав край в досліджуваний період, висувалися конкретні вимоги щодо форм, термінів та змісту підготовки вчителів для початкових шкіл. Але, зауважимо, що терміни «галузевий стандарт» та «професійний стандарт» не вживалися. Наприклад, Закон XXXVIII «Про народну освіту» (1868 р.) [4], прийнятий угорським урядом за часів Австро-Угорської імперії, містив окремий розділ «Про вчителів», у якому було викладено не тільки основні засади щодо організації педагогічної освіти, але й окреслено змістові напрямки в теоретико-практичній підготовці майбутніх учителів для народних шкіл. Також у Законі XXXVIII чітко визначалися терміни підготовки вчителів та вимоги до їх діяльності.

Вважаємо, що затвердження професійних вимог та галузевого стандарту вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти повинно стати обов'язковим елементом державної політики в напрямку підготовки вчителя як представника держави щодо формування свідомих та активних громадян України.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. № 776. URL: <file:///C:/Users/SU/Downloads/5b7bb2dcc424a809787929.pdf>
2. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.03.2021 р. № 357. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/013-Pochatk.osvita-bakalavr.28.07.pdf>
3. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
4. Lévy Ferencz, Dr. Morlin Emil, Szuppán Vilmos (szerk.). A magyarországi népoktatásügy, kereskedelmi és ipari szakoktatás szervezete és közigazgatása. Budapest : az Eggenberger-féle Könyvkereskedés kiadása (Hoffmann és Molnár), 1893. I. kötet. Kisdedővás és népoktatás (elemi, felső nép- és polgári iskolák). 906 p.

**КОЗАР Ю.Ю.,
ПОПША Г.В.**

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького, Україна*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ЗАСОБАМИ ДІЛОВИХ ІГОР

Успішність професійної діяльності юриста залежить рівня його професійної компетентності. У свою чергу, професійна компетентність юриста більшою мірою складається як результат послідовно вирішуваних юридичних завдань (казусів, ситуацій). Вирішуючи завдання, юрист самовдосконалюється, повною мірою засвоює теоретичні знання, виробляє практичні навички і як результат є володарем власне професійних компетенцій.

Інтеграція України у світове співтовариство, її співробітництво з іншими державами у соціально-правовій сфері актуалізують потребу у кваліфікованому, ерудованому грамотному фахівцю у сфері

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>